

Анотація на вибірккову навчальну дисципліну «Соціологія туризму»

Рівень вищої освіти – *другий (магістерський) рівень вищої освіти*

Галузь знань – *05 Соціальні і поведінкові науки*

Спеціальність – *054 Соціологія*

Освітньо-професійна програма – *соціологія*

Кількість кредитів – *4*

Рік підготовки – *1*, семестр – *2*

Компонент освітньої програми: *вибіркковий*

Мова викладання: *українська*

Викладач: Шандор Ф.Ф, професор, доктор філософських наук, завідувач кафедри соціології та соціальної роботи. e-mail: fedir.shandor@uzhnu.edu.ua

Орос О.Б. доцент, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи. e-mail: oleksandra.oros@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу. Серед широкого кола знань, якими повинні оволодіти майбутні соціологи, провідне місце займають галузеві соціології, зокрема соціологія туризму. Дана програма повинна допомогти студентам визначити сутність галузевої теорії соціології туризму як інноваційної дисципліни.

2. Метою дисципліни є формування розуміння соціокультурної сутності туризму як інституціональної форми розважально-пізнавального подорожування; розкрити у понятійний спосіб основні смислові значення соціології туризму, ознайомити з його словниково-категоріальним апаратом; з'ясувати соціальні функції туризму.

Завдання курсу: систематизувати наукові підходи до розуміння феномену туризму, з'ясувати генезу та еволюцію соціології туризму; осмислити структуру соціології туризму та її місце в загальній соціологічній теорії.

3. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни.

Тема 1. Соціологія туризму як наукова дисципліна

Тема 2. Виникнення і розвиток соціології туризму

Тема 3. Туризм як соціокультурний феномен

Тема 4. Людина у сфері туризму

Тема 5. Туристська поведінка

Тема 6. Туристична група

Тема 7. Туристична діяльність

Тема 8. Туристичні господарчі організації

Тема 9. Інституційні характеристики туризму

Тема 10. Соціальне управління сферою туризму

Тема 11. Соціологічні дослідження у сфері туризму

4. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:

1) загальних компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-01)
- здатність працювати автономно (ЗК-02)
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК-03)
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗК-05)
- здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК-06)
- здатність планувати і здійснювати міжособистісну взаємодію (ЗК-07)

2) спеціальних компетентностей:

- здатність аналізувати соціальні явища та процеси (СК-01)
- здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства (СК-02)
- здатність проектувати і виконувати соціологічні дослідження, розробляти і обґрунтовувати їхню методологію (СК-03)
- здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та керуватися загальнолюдськими цінностями (СК-06)
  - здатність розуміти соціальні процеси, тренди, можливості у суспільстві, зокрема у її гендерних, расових, вікових аспектах (СК-08)

ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7700/Bogdan_SocResearch.pdf
2. Горський С.В. Соціологія туризму // Філософія туризму. К.: Кондор, 2004. URL: https://tourlib.net/books_ukr/filotur110.htm
3. Федорченко В.К. Туристський словник-довідник : навч. посіб. /К. Федорченко, І.М. Мініч. К. : Дніпро, 2000. 160 с.
4. Соціологія туризму: підручник /М.П. Лукашевич, Ф.Ф. Шандор, С.М.Мошак/ К.: Знання, 2015. (Вища освіта 21 століття). 303 с.
5. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «туризмологія» Скляр Г.П. Полтава, 2016, 48с.
6. Пазенок В.С. Туризмология. Теоретический образ туризма /В. Пазенок – К.:Альтерпрес, 2012. 277 с.
7. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування: підручник. Київ: Києвоогілянська академія, 2017. 342 с.
8. Туристична галузь: до 25 річчя проголошення незалежності України. науково-популярний нарис.; Під заг. ред. Маріана Токаря АДРС «Карпатія». – Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2016. 39с

9. Шандор Ф.Ф. Експерсії Ужгородом: навчальний посібник з історичного експерсознавства/за ред. Романа Офіцинського. – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2017. – 338 с.
10. Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму: навч. посібник : К.: Знання. 2011. - 334 с. - (Вища освіта 21 століття). Гриф МОНУ (У 1/11-4223 вий 26.05.11)
11. Філософія і культурологія туризму /відп. ред. В.С. Пазенок. К.: КУТЕП, 2001. 138 с.
12. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. URL: <http://www.soc.univ.kiev.ua/sites/default/files/library/elopen/strat2.pdf>
13. SOCIS: Центр соціальних та маркетингових досліджень. URL: <http://socis.kiev.ua/ua/>
14. World Travel & Tourism Council (WTTC). URL: <https://wttc.org/en-gb/>
15. Schandor F. Tourismussoziologie / M. Lukaszewytsch. F. Schandor. -- Uzhgorod. 2011. -356

ДОПОМІЖНА

1. Бойко О. Туризм і його вплив на транснаціоналізацію культури дозвілля / О. Бойко // Грані : науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах ; Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. — Дніпропетровськ, 2010. — Вип. 3 (71). — С. 92—96.
2. Воронкова В.Г. Розвиток туризму як соціального і культурного явища в умовах глобалізації та крос-культурної комунікації / В.Г. Воронкова // Наук, записки КУТЕП : зб. наук, праць / редкол. В.С. Пазенок (голова). — К. : КУТЕП, 2010. — Вип. 8. — С. 23—35. — (Серія “Філософські науки”).
3. Гарбар Г.А. Туризм як феномен культури / Г.А. Гарбар // Пля. 2011. Вип. 50. — С. 471—478.
4. Головащенко О.В. Туризм как социальное явление и его развитие в Украине / О.В. Головащенко // Новая парадигма : альманах науч. трудов. К. : Изд-во ЗГУ, 2000. Вып. 17. — С. 6—10.
5. Головащенко О.В. Туристська активність як форма реалізації людиною потенціалу власних сутнісних сил /О.В. Головащенко // Наук, записки КУТЕП : зб. наук, праць / редкол. В.С. Пазенок (голова). — К. : КУТЕП, 2009. — № 6. — С. 114—123. — (Серія “Філософські науки”).
6. Горський С.В. Використання соціологічних досліджень у практиці туризму / С.В. Горський // Праксеологія туризму. — 2009. — С. 44—48.
7. Горський С.В. Інституалізація соціології туризму / С.В. Горський // Наук, записки КУТЕП : зб. наук, праць / редкол. В.С. Пазенок (голова). К.: КУТЕП, 2010. — № 7. — С. 70—78. — (Серія “Філософські науки”).
8. Горський С.В. Місце туризму в процесі соціальної інтеграції туризму / С.В. Горський // Наук, записки КУТЕП : зб. наук, праць / редкол. В.С. Пазенок (голова). — К. : КУТЕП, 2008. — № 5. — С. 176—182. (Серія “Філософські науки”).

9. Кізіма В.В. Субстанційні виміри феномену туризму / В.В. Кізіма // Наук, записки КУТЕП : зб. наук, праць / редкол. В.С. Пазенок (голова). — К. : КУТЕП, 2008. — № 5. — С. 65—94. — (Серія “Філософські науки”).
10. Кривега К.В. Туризм як прояв свободи сучасної особи / К.В. Кривега // Нова парадигма. К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. Вин. 43. — С. 13—24.
11. Кривега Л.Д. Туризм як одна з форм соціалізації людини / Л.Д. Кривега, О.В. Головащенко // Постметодика. — 2002. — № 7—8 (45—46). С. 143—146.
12. Лукашевич М.П. Соціологія туризму: проблеми становлення та інституалізації / М.П. Лукашевич // Віче. — 2008. — № 17 (230). — С. 25—28.
13. Маслов В.В. Культурологічний аналіз феноменів сучасного туризму /
14. В.В. Маслов // Наук, записки КУТЕП : зб. наук, праць / редкол. В.С. Пазенок (голова). — К. : КУТЕП, 2010. — № 7. — С. 209—217. — (Серія “Філософські науки”).
15. Мініч І.М. Туризм як соціально-економічне та соціокультурне явище / І.М. Мініч // Наук, записки КУТЕП : зб. наук, праць. / редкол. В.С. Пазенок (голова). — К. : КУТЕП, 2010. — Вип. 7. — С. 159—180. — (Серія “Філософські науки”).
16. Некрасов С.Л. Аксиологічні основи і цілі сучасного туризму / С.Л. Некрасов // Культурологічний вісник Нижньої Наддніпряни. — 2010. — Вип. 25. — С. 213—216.
17. Орлова О.І. Соціокультурний потенціал подорожі як чинник успішної реалізації державних програм формування здорового способу життя / О.І. Орлова, В.В. Орлов // Соціальні технології. — 2011. — № 49. С. 102—110.
18. Рахуба Є.С. Соціокультурне значення туризму / Є.С. Рахуба // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук, записки Рівненського державного гуманітарного університету. — 2010. — Вип. 6.
19. Соляник С.Ф. Морально-етичні виміри туризму як соціального інституту / С.Ф. Соляник // Практика сучасного туризму: соціальна та економічна ефективність: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, 14 жовтня 2008 р. — К. : КУТЕП, 2008. — 309—311.
20. Соляник С.Ф. Проблема свободи у соціальному туристському просторі / С.Ф. Соляник // Наук, записки КУТЕП : зб. наук, праць / редкол. В.С. Пазенок (голова). — К. : КУТЕП, 2009. — Вип. 6. — С. 217—232. — (Серія “Філософські науки”).
21. Соляник С.Ф. Туризм як соціоетичний чинник суспільного життя / С.Ф. Соляник // Наук, записки КУТЕП : зб. наук, праць / редкол. В.С. Пазенок (голова). — К. : КУТЕП, 2010. — № 7. — С. 218—226. — (Серія “Філософські науки”).
22. Сухарева К.В. “Нові кочівники”: туризм як спосіб подолання людиною обмеженості повсякденності / К.В. Сухарева // Гілея. — № 26. — 2009.
23. Сухарева К.В. Туризм як спосіб подолання людиною граничності повсякденного буття : дис. канд. філос. наук : 09.00.03 / Сухарева Катерина Володимирівна ; Запорізький національний університет. — Запоріжжя, 2010. — 16 с.
24. Тишевська-Шапошник О.В. Соціально-комунікативні процеси у сфері

- туристичних послуг / О. В. Тишевська-Шапошник // Вісник ХДАК. 2011. — Вин. 32. — С. 235—231.с.
25. Шандор Ф. Бальнеологічний туризм. Туристичний маршрут «Мінеральні води Закарпаття» (Ужгород-Плоске-Поляна-Голубине-Свалява-Неліпино-Шаян-Драгово-Сойми-Келечин): стаття Науковий вісник УжНУ. Серія «Економіка». – Випуск 1(45). Т.3., 2015 .
  26. Shandor F. Socio-Economic Brand “Carpathians” in the Context of Tourism Industry Development in Countries of Central and East Europe. // Chinese Business Review (ISSN 1537-1506). - Volume 14. - Number 4, April 2015 (Serial Number 142). - USA: David Publishing Company, 2015.
  27. Ф.Ф. Шандор, Н.В. Дубович Інституціоналізація соціології туризму в Україні. тези доповідей Міжнародна науково-практична Інтернет–експозиційна та вербально-демонстраційна конференція 20-24 квітня 2015 р. ДВНЗ «Ужгородський національний університет» - Ужгород, 2015.
  28. Ф.Ф. Шандор Соціальні механізми побудови туристичної господарчої організації // Соціологія праці та зайнятості: шляхи інституціоналізації і перспективи розвитку. Збірник наукових праць VI Міжнародної науково-практичної конференції / редактори-координатори М.П.Лукашевич, М.В.Туленков. - К. : ІПК ДСЗУ, 2015.
  29. Ф.Ф. Шандор Соціологічна модель туризму як господарчого соціального інституту. Секція 6. Туризм та його стратегічні перспективи. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції 26-27 жовтня 2017р. м. Ужгород
  30. Ф.Ф. Шандор Туристично-рекреаційна субкультура як новітній тренд у соціології. Соціальні технології: Актуальні проблеми теорії та практика. Збірник наукових праць. Випуск 76. М. Запоріжжя Класичний приватний університет 2017.